

**Міністерство внутрішніх справ України
Одеський державний університет внутрішніх справ**

**Роль та місце правоохоронних органів
у розбудові демократичної правової держави**

**Матеріали
XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції**

26 березня 2020 року

Одеса
ОДУВС
2020

УДК 351.74
Р68

Статті друкуються в авторському варіанті.
Оргкомітет дозволив собі лише скорочення
статей, які суттєво перевищували пропоновані обсяги

Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демокра-
Р68 тичної правової держави: матеріали XII міжнар. наук.-практ.
інтернет-конф., м. Одеса, 26 березня 2020 р. Одеса: ОДУВС,
2020. 268 с.
УДК 351.74

*Дулгер В. В.,
к. ю. н., завідувач кафедри тактико-спеціальної,
вогневої та фізичної підготовки ОДУВС*

ГЕНЕЗА ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ

Проблема цивільно-військових відносин має тривалу історію. Ще мислителі давнини приділяли багато уваги взаємодії цивільних і військових людей. Змінювався суттєвий зміст відносин, але їх роль як чинника сталого розвитку суспільства, його стабільності й безпеки, ніколи не втрачала свого значення.

Цивільно-військові відносини є складною системою взаємозв'язків і взаємовпливів громадянського суспільства і військової організації держави, виступають у формі соціального феномена, маючи характер

цілісного явища і свою специфіку. Такий підхід до розуміння даного феномена в широкому розумінні. У вузькому розумінні їх сторонами прийнято називати цивільних і військових як носіїв певного соціального представництва. Таке розуміння демонструють зарубіжні дослідники проблеми [4]. Категорії «цивільні» і «військові» вони доводять до абсолютного протиставлення, вважаючи, що вони відображають різні світи: «світ цивільних» і «світ військових», сфери цивільного і військового життя. Не можна не враховувати історичної тенденції: військові виникають із цивільних і потім повертаються в їхню структуру. Взаємодія цивільних і військових засад суспільного життя має бути підпорядкована інтересам розвитку суспільства, держави та особистості, їхньої безпеки. Застосовуючи принцип системності до аналізу військової сфери, можна зробити висновок про те, що вона органічно вплетена в усі сфери суспільного життя.

Як переконливо показано в доповіді «Реформа демократичного цивільного контролю над Збройними силами та іншими військовими формуваннями в Україні: наступні кроки», підготовленій у 2018 р. співробітниками Інституту Євро-Атлантичного співробітництва [3], цивільно-військові відносини зазнають найбільш сильних змін, деформацій за надзвичайних умов. Їх головним джерелом розвитку є постійний процес вирішення суперечностей у сферах військово-політичної дійсності, військово-політичної практики держави, реальних відносин у суспільстві і військовій організації, а рушійними силами – потреби, мотиви, інтереси і цілі безпечного розвитку державної системи, забезпечення територіальної цілісності країни. Серед інших можна виділити суперечність нормативно-правового характеру – одне з найбільш небезпечних явищ, оскільки використання військової сили поза межами концепції і законів держави виводить її з правового поля, не забезпечує, а, навпаки, підриває військову безпеку держави [6].

Проблеми законодавчого забезпечення цивільно-військових відносин дуже різноманітні. Стан законодавства в секторі безпеки та оборони України характеризується тим, що за останні п'ять років були прийняті і вступили в силу багато основоположних нормативних актів. У 2015 р. було ухвалено необхідні концептуальні документи стратегічного рівня (Стратегія національної безпеки України та Воєнна доктрина України). Також прийнято нові та вдосконалено існуючі законодавчі акти у сферах регуляції загальнодержавних процесів координації та управління у секторі безпеки, здійснення адміністративного контролю на територіях, суміжних із зоною конфлікту та покращення управлінських механізмів під час особливого періоду: закони України «Про військово-цивільні адміністрації», «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях». Однак сьогодні законодавство в галузі оборони країни ще не є єдиною цілісною системою. У ньому мають місце прогалини, суперечності, відсутні або є в недостатній кількості норми прямої дії.

У 2015 р. було ухвалено необхідні концептуальні документи стратегічного рівня (Стратегія національної безпеки України та Воєнна доктрина України). Також прийнято нові та вдосконалено існуючі законодавчі акти у сферах регуляції загальнодержавних процесів координації та управління у секторі безпеки, здійснення адміністративного контролю на територіях, суміжних із зоною конфлікту та покращення управлінських механізмів під час особливого періоду: закони України «Про військово-цивільні адміністрації», «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях». Однак сьогодні законодавство в галузі оборони країни ще не є єдиною цілісною системою. У ньому мають місце прогалини, суперечності, відсутні або є в недостатній кількості норми прямої дії.

Підсумовуючи, слід наголосити, що найбільш очевидним вираженням зрілості громадянського суспільства, виходячи з проведеного аналізу, є його ефективний контроль над військовою організацією держави (сектором безпеки і оборони) і системою національної безпеки країни в мирний час. Водночас здатність громадянського суспільства підпорядковуватися вимогам надзвичайних правових режимів в особливий період засвідчує його готовність адекватно сприйняти певні обмеження, якщо цього вимагають національні інтереси.

Необхідно підкреслити, що основними критеріями функціонування цивільно-військових відносин і реалізації системи державного контролю в галузі безпеки і оборони повинні бути національні інтереси України і стабільне функціонування військової сфери, усієї системи національної безпеки держави.

Безумовно, кожен елемент управління в особливий період має військову складову і безпосередньо впливає на розвиток і функціонування цивільно-військових відносин. При детальному аналізі взаємозв'язків у рамках цивільно-військових відносин необхідно розглядати всі істотні зв'язки і відносини, що впливають на сектор безпеки і оборони держави та функціонування всієї системи забезпечення національної безпеки. Тому метою подальшого дослідження є аналіз методологічних основ діяльності військово-цивільних адміністрацій як унікальної складової системи забезпечення національної безпеки в особливий період, а також у вивченні специфіки їх функціонування в Україні.

Література

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII// Відомості Верховної Ради. 2018. № 31. Ст. 241.

2. Кузнiченко С.О. Вiйськово-цивiльнi адмiнiстрацiї в Укraiнi: досвiд комплексного дослiдження [Текст] : монографiя / С.О. Кузнiченко, В.Й. Шевченко; Ін-т законодавства Верховної Ради України. Оde-са, 2017. 182 с.;
3. Аналітична доповідь Національного інституту стратегічних досліджень до позачергового Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки». К. : НISД, 2014. 148 с.
4. Скворцов В. Цивiльно-вiйськовi вiдносини i тенденцiї свiтового полiтичного процесу [Текст] / В. Скворцов // Полiтичний менеджмент. 2008. № 6. С. 97-04.
5. Козій І. Реформа демократичного цивiльного контролю над Збройними силами та iншими вiйськовими формуваннями в Укraiнi: наступнi кроки [Текст] / І. Козій, Л. Поляков. К. : Інститут Євро-Атлантичного співробітництва, 2018. 39 с.
6. Шамрай В.О. Державне управління вiйськовими формуваннями воєнної організації: стан та тенденції розвитку в сучасній Укraiнi : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.03 «Орг. i упр. в держ. устано-вах». К., 1999. 38 с.
7. Цивiльно-вiйськове співробітництво за стандартами НАТО [Текст]: навч. посiб. К.: Національний університет оборони України імені Івана Черняховського, 2015. 87 с.
8. Про вiйськово-цивiльнi адмiнiстрацiї: Закон України від 3 лютого 2015 р. № 141-VIII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/141-19>.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ: ПРІОРИТЕТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.

Алеєв О. О. ПРОТИДІЯ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ БУЛІНГУ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	4
Андрієнко І. С. ЩОДО СУТНОСТІ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	5
Антоненко О. А. НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ПОСТАВКИ ЯК ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗА ВЧИНЕННЯМ ЗЛОЧИНУ.....	7
Афанасенко С. І. ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У РОЗБУДОВІ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ: РОЛЬ ТА МІСЦЕ.....	9
Балтовский О. А., Сіфоров О. І. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	10
Баськов В. В. СИСТЕМА ТАКТИЧНИХ ПРИЙОМІВ ЩОДО ПРИПИНЕННЯ МАСОВИХ ЗАВОРУШЕНЬ В УМОВАХ МІСТА.....	13
Будяченко О. М. ОКРЕМІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ НЕЗАКОННОЇ ПОРУБКИ ЛІСУ.....	14
Бурангулов А. В. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПІДГОТОВКИ ПЕРЕМОЖНИКІВ У РОЗВИНЕНИХ КРАЇНАХ СВІТУ ТА ЙОГО ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	16
Вайда Т. С., Кузнєцов О. І., МІКРОТАРГЕТИНГ ЯК ТЕХНОЛОГІЯ ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ ЗА ЗАЛИШЕНИМИ КОРИСТУВАЧЕМ «ЦИФРОВИМИ СЛІДАМИ» У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ (ІНШИХ КОМП'ЮТЕРНИХ РЕСУРСАХ) ДЛЯ ЦІЛЕСПРЯМОВАНОГО ВПЛИВУ НА ОСОБУ.....	17
Великий В. М. РИЗИКИ ВІДНОШЕННЯ ДО ЗМІН, ПОВ'ЯЗАНИХ З ПРОЦЕСОМ РЕФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ.....	21
Войтов Г. В., Бааджи Н. А. ЗЛОВЖИВАННЯ ПРАВОМ: ПРОБЛЕМИ ДИСКРЕЦІЇ У ПРАВОЗАСТОСУВАННІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ.....	22
Геращенко О. С., Конєв О. Ю. ЛІКВІДАЦІЯ БІОЛОГІЧНИХ НЕБЕЗПЕК.....	24
Головко В. М. ВПЛИВ ФІЗИЧНИХ НАВАНТАЖЕНЬ ТА РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ НА ЗДОРОВ'Я ПОЛІЦЕЙСЬКОГО.....	25
Гомон Д. О. ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЦІЛІ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ.....	26
Гоштинар С. Л. ДОСВІД ІСПАНІЇ ТА ФРАНЦІЇ В НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РИНКУ ЗЕМЛІ.....	27
Григорецька І. І. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ УКРАЇНИ.....	29
Дрішлюк В. І. УНІФІКАЦІЯ ПРОЦЕДУРИ ПОДАЧІ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ЗАЯВ У ГОСПОДАРСЬКОМУ ТА ІНШИХ ВИДАХ СУДОЧИНСТВА.....	31
Дужак О. В., Скуменко А. О., Шаповалов Д. О., Булгакова С. В. ПРОФІЛАКТИКА БЕЗВІСНОГО ЗНИКНЕННЯ ДІТЕЙ – ОДИН З ПРІОРИТЕТІВ ДІЯЛЬНОСТІ «МОЛОДІЖНОЇ ЛІГИ МАЙБУТНІХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ».....	32
Дулгер В. В. ГЕНЕЗА ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ.....	34